

İBNİ KAYYIM'A GÖRE FENANIN TARİFİ

(Tasavvufu anlamayıp inkar edenler okumasın...)

Mutasavvıfların işaret ettikleri ve kullandıkları fena, kulun gözünden hadis olanların gitmesi, var olmadan önceki gibi yokluk ufkunda kaybolmasıdır. Ezelde olduğu gibi sadece hakkın baki kalmasıdır. Sonra aynı şekilde müşahadeyi yapanın şekil ve varlığı kaybolur. Böylece de onun ne sureti ve ne de varlığı kalır, sonra yine kulun müşahadesi kaybolur, sonra hak bizzat kendisini müşahade ettiği şey olur. Bu varlıkların yaratılmasından önceki durum gibidir. Fenanın hakikati daha önce olmayanın fani olması, ezeli olanın baki kalmasıdır.

Menazil yazarı fena hakkında şunları söyler:

“Fena önce ilim, sonra inkar, sonra Hakk bakımından, Hakdan başkasının yok olmasıdır.

Fena üç derecedir:

Fenanın birinci derecesi, bilginin bilinende fenasıdır, bu ilim bakımından olan fenadır. Görmenin görünenlerde fenası, inkar itibarıyla olan fenadır. Varlıkta fena olmayı istemek Hakk itibarıyla fenadır.

İkinci derecesi, taleb müşahadesinin düştüğü fena, marifet müşahadesinin düştüğü fena,

yine görme müşahedesinin düştüğü fenadır.

Üçüncü derece; Fenanın müşahedesinden fani olmaktır. Bu fena hakk itibariyle olan, göz aydınlanmasıyla görülen, beka yoluna girilerek, cem denizine binilerek gerçekleşen fenadır.”

Şimdi biz bu görüşlerin önce hakk ve batıl olan taraflarını açıklayarak sonra da fenanın kısımlarını inceleyeceğiz. Övülen fena ile -ki bu Allah’a yakın olan dostlarının fenasıdır- yerilen fena- bu da ilhad ehline ve vahdeti vücud görüşünde olanlara ait, kemal derecesinde noksan olanların fenasıdır- arasındaki farkları Allah’ın yardımı, kudreti ve teyidi ile göreceğiz.

Herevi, “Fena hakdan başka her şeyin inkar yönüyle yok olmasıdır” sözüyle, varlık külli olarak yok olur demek istemiyor.-O ancak varlığın ilimde izmihlal bulmasını kastediyor.

Böylece Allah’dan başka her şeyin batıl olduğunu, varlığının iki yokluk arasında bulunduğunu, onun varlığının sadece yokluk olduğunu, yokluğunun kendi varlığı sebebiyle, varlığının ise Allah’ın onu var kılmasıyla gerçekleştiğini bilir. Böylece kul onun ilminde yokluk halinde olduğu gibi fani olur. Kul onun ilminde fani olunca, bunun üzerindeki başka bir dereceye yükselir. Bu derece de Allah’dan başka herşeyi inkar ve reddetmektir. Bu birinciden daha yücedir. Çünkü bu kulun Allah’dan başkasından gayb olmasıdır, kul onların varlığını inkar etmediği halde onlar kulun idrak alanından çıkarlar. Bu ikincisi, masivanın inkar ve reddedilmesidir.

İşte bu noktada İttihadi –vahdeti vucud ehli- işe karışır ve der ki:

Fenadan kastedilen külli olarak Allah’dan başkasını inkar etmektir ve burada hiçbir şekilde başkası yoktur.

Şeyhü’l-islam bu ittihad ehlinin ilhadından uzaktır. Her ne kadar onun ifadeleri bunu iham ve ilham ettiriyor olsa da o bunlardan beridir.

Şeyhü'l-islam (Herevi) varlıktaki değil, müşahededeki inkarı kasdediyor. Yani O, **varlığın müşahedesini inkar**

etmektedir, yoksa bizatihi harici varlığını değil. O varlığın ilim ve müşahede ile ilgili varlığını inkar ediyor, dıştaki maddi varlığını değil. Böylece önce kendi, şuhudi ve ilmi varlığından kaybolur, sonra ikinci olarak kendini ilminde inkar eder. İşte kulun inkar itibariyle izmihlali budur. Sonra kul bunun daha üstündeki bir dereceye yükselir. Bu da kulun hakikatte izmihlali budur. Bunun artık asla bir varlığı yoktur.

Kulun varlığı ancak Hakkın varlığı ile kaimdir. Eğer Hakkın varlığı olmasaydı, kul da var olmazdı. Gerçekte ise var olan sadece hakktır. Var olanlar onun varlığının eseridir. Onların "mevcudatın asla bir varlığı ve eseri yoktur, bunlar yok olucu, fani ve izmihlale uğrayıcıdır" sözlerinin manası da budur.

Editör:

Bu zaman yeni reformcu müçtehid bozuntularının ağzından düşürmedikleri en meşhur zatlardan biri de İbni Kayyım El Cevziyye dei. Bazı ehli sünnete muhalif itikadları varsa da onun makbul yönleri de vardır. İşte bunlardan bazılarını sitemize aktarmaya devam ediyoruz. Bahsettiği Şeyhul islam Herevi k.s. sofiyyenin ileri gelenlerinden olup sahv -ayıklık- hali ile bilinir, mektubatı Rabbanidebahsi geçer. Çok makbul marifetleri vardır. vahdeti vucud ehli gibi sekir -sarhoşluk- ehli değildir.

Şimdi reformcu müçtehid bozuntuları ve takipçisi cahillere soralım, İbni Kayyım veya ibni Teymiyye gibilerinin işe yarar pek çok makbul görüşleri varken neden bozuk ve makbul olmayan fikirlerini kendi kafanıza göre yorumlarsınız? Niyetiniz bozuk, işiniz bid'at sonunuz helak tez zamanda tevbe edin ve şu zatların ruhundan özür dileyin, ama siz buna da inanmazsınız ki?

İbin kayyım ve hocası Teymiyye'nin makbul yazılarından aktarmaya devam edeceğiz.